

Spis treści

Wstęp	9
Podziękowania	13

Rozdział I

Uwarunkowania funkcjonowania współczesnego samorządu terytorialnego	15
1. Funkcjonalna istota samorządu terytorialnego	15
2. Ramy prawne funkcjonowania nowoczesnego samorządu terytorialnego	20
2.1. Upodmiotowienie społeczności lokalnych – Europejska Karta Samorządu Lokalnego	21
2.2. Zasada subsydiarności i Europejska Karta Samorządu Regionalnego	24
2.3. Zasada decentralizacji i Konstytucja RP	27
2.4. Ustawowe gwarancje samodzielności funkcjonowania samorządu terytorialnego	31
2.5. Wpływ <i>acquis communautaire</i> na funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Polsce	34
3. Podejścia badawcze do samorządu terytorialnego	36
3.1. Samorząd terytorialny w ujęciu nauk prawnych	36
3.2. Samorząd terytorialny jako wspólnota (ujęcie socjologiczne)	38
3.3. Samorząd terytorialny jako arena polityczna (wspólnota polityczna)	40
3.4. Instytucja samorządu terytorialnego na gruncie nauk ekonomicznych ...	41
3.5. Teoria neoinstytucjonalna i samorząd terytorialny	42
4. Podsumowanie	45

Rozdział II

Samorządność regionalna i skuteczna polityka rozwoju regionalnego	47
1. Instytucjonalny wymiar regionu europejskiego	47
1.1. Trajektoria kształtowania się regionów	47
1.2. Określenie regionu	51
1.3. Regionalna zdolność do rządzenia	55

2. Skuteczność w polityce regionalnej	62
2.1. Dylematy polityki regionalnej	62
2.2. Zasady i instrumenty polityki regionalnej	68
2.3. Sposoby oceny realizacji programów	71
2.4. Region w polityce regionalnej Unii Europejskiej	74
3. Nowy paradygmat rozwoju regionalnego	80
3.1. Oddolny charakter rozwoju regionalnego	80
3.2. Innowacja, konkurencyjność i globalizacja	82
4. Zdolność absorpcyjna polskich regionów	86
5. Podsumowanie	89

Rozdział III

Efektywne zarządzanie przepływem informacji w układzie lokalnym	93
1. Wyzwania społeczeństwa informacyjnego	93
1.1. Strategie budowy społeczeństwa informacyjnego	93
1.2. Nowy samorząd lokalny	95
1.3. Znaczenie informacji i wiedzy	98
1.4. Modernizacja i ICT	105
2. Polityka informacyjna gminy	108
2.1. Uwagi metodologiczne	108
2.2. Informowanie przez władze lokalne	112
2.2.1. Informowanie bierne przez władze lokalne	113
2.2.2. Informowanie czynne w wybranych jednostkach lokalnych	116
2.3. Konsultowanie podejmowanych działań z zainteresowanymi podmiotami	119
2.4. Angażowanie mieszkańców oraz lokalnych podmiotów w proces podejmowania decyzji	121
3. Lokalna społeczność informacyjna	125
3.1. Przepływ informacji wewnątrz układu lokalnego	125
3.2. Kanały przepływu informacji w gminie	126
3.3. Przepływ informacji na zewnątrz układu lokalnego	128
4. Swobodny dostęp do informacji i przepływ informacji w praktyce	129
4.1. Biuletyn Informacji Publicznej	130
4.2. Publiczne miejsca dostępu do informacji i Internetu	
5. Podsumowanie	

Rozdział IV

Nowe technologie informacyjne i komunikacyjne narzędziem podnoszenia sprawności instytucji lokalnych	141
1. Nowa infrastruktura a zmiany funkcjonowania urzędów	141
1.1. Pojęcie nowej infrastruktury	141
1.2. Biurokracja a infokracja	144
1.3. Modernizacja dzięki organizacjom uczącym się	147
1.4. Koordynacja przepływu informacji w urzędzie gminy	150
1.5. Usługi 24 godziny na dobę	153
2. Zmiana czy transformacja? Przykłady wykorzystania nowych technologii w gminach	157
2.1. Centra obsługi obywatela <i>on-line</i>	157
2.2. Systemy zarządzania informacją (dokumentami)	163
2.3. Kompleksowa strategia budowy efektywnego obiegu informacji na przykładzie gminy Gliwice	165
2.4. Problemy zastosowania nowych technologii w urzędach	167
3. Problem efektywnej struktury samorządu terytorialnego w Polsce	169
3.1. Efektywność alokacyjna i efektywność typu X	169
3.2. Optymalna wielkość gminy	172
4. Podsumowanie	176

Rozdział V

Modernizacja i samodzielność finansowa jednostek samorządowych	179
1. Istota samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego	179
2. Mierniki samodzielności finansowej gmin	182
2.1. Zakres środków finansowych w dyspozycji jednostek samorządowych	182
2.2. Dochody własne – problemy definicji	187
2.3. Dochody własne gmin w Polsce i w niektórych państwach europejskich	189
3. Zróżnicowanie samodzielności finansowej gmin	193
3.1. Kwestie metodologiczne	193
3.2. Poziom dochodów własnych	194
3.3. Zróżnicowanie stopnia wydatków na inwestycje	199
4. Samodzielność finansowa a nowe regulacje dochodów jednostek samorządu terytorialnego	201
4.1. Zmiany w ustawach o dochodach jednostek samorządu terytorialnego	201
4.2. Instytucjonalizacja partnerstwa publiczno-prywatnego	205
5. Podsumowanie	207

Rozdział VI

Perspektywy rozwoju samorządu terytorialnego w warunkach integracji i modernizacji 211

1. Samorząd terytorialny w „państwie sprawnym i partnerskim” 211
2. Centralizacja czy decentralizacja 216
3. Samorząd terytorialny – czy rzeczywisty wyraziciel wspólnoty lokalnej 218
 - 3.1. Reaktywacja demokracji bezpośredniej 218
 - 3.2. Referendum a konsultacje 220
 - 3.3. Efektywna reprezentacja obywateli we władzach lokalnych 227
4. Podsumowanie 229

Zakończenie 231

Aneks 1

- Ankieta – wniosek o udostępnienie informacji bez powołania się na ustawę o dostępie do informacji publicznej 235

Aneks 2

- Ankieta – wniosek o udostępnienie informacji z powołaniem się na ustawę o dostępie do informacji publicznej 236

Aneks 3

- Zestaw pytań do oceny zarządzania informacją i wiedzą przez wybrane gminy 237
- Cel szczegółowy badania 237
 - Zagadnienia badawcze 237
 - Kwestie kosztowe 239

Spis rysunków 241

Spis tabel 243

Bibliografia 245

- Materiały źródłowe i dokumenty 245
- Monografie i opracowania 248
- Artykuły i studia 259
- Źródła internetowe 265